

Az újpalotai Hartyán közben 2009. november elsején, Mindenszentek ünnepén

Eszter emlékére

Van-e választójoga őseinknek?
Itt e honban régen nincsen
minden nemzedék számkivetett
holott minden síron ott a kereszt
mint minden szavazócédulán

Három évszám
1909-1969-2009
másnak talán értelmetlen
nekünk az elmúlt száz év
teljes történelme, a mi titkunk:
a százéves Pestújhely és
a negyven éves Újpalota
egymásba fonódó szoros titka

Mert rettenetekkel terhes e század
temetetlen, elfeledett
idegenben holtak országa lettünk
idegenként olykor saját hazánkban is

Doberdo, Isonzó, Donkanyar,
népirtások: Délvidék, Szárazajta,
Auschwitz és Birkenau
gulág, Recsk és Hortobágy
lakás és sír a tundra
s a kietlen juhhodály

Egyházüldözés vértanúi
melyről ma is alig tud valamit
köztudat és közmorál
Apor, Romzsa, Meszlényi, Mindszenti
s egy törékeny nő Salkaházi
vértanúk és boldogok hosszú sora

1956 – elfutott kétszázezer
ezt a veszteséget
azóta sem tudjuk kiheverni
1956 – tízezer elesett,
400 kivégzett, sortüzek,
a tettesek ismeretlenek?

A kádári árulás, a kádári gyilkolás:
miniszterelnök fejjel lefelé,
dróttal átkötve, jeltelen sírba
s álszent félrebillent fejjel
a végtelenül cinikus mai kérdés:
„Te mit csinálnál Imre?”

Csoda-e a tompa és közönyös közlélek?
Csoda-e, hogy azzá vált e rettenetes század után?
Csoda-e, hogy gyógyításra vár?

Ezekhez képest ártatlan és semmi tett,
hogy felszámoltak itt egy temetőt
a Szentmihályi út s a Zsókavár utca közt

Ilyen század légkörében
lakótelep születhetett
ahol nem csoda: az itt élő végképp
gyökértelen s védtelen lett

Nem csupán sírköveket számoltak fel
de emlékeket, azt is, amit egy idős munkás
a kőállítás során mesélt: a Szilas patakhöz
az utunk a temető jegenyéi közt vezetett...

A temető helyén szinte egy város,
televény élet, mit sem tudva, hogy
itt hajdan egy temető feküdt,
őrizte ősök csontjait

A Nyírpalota utcai nagy ház,
a Hartyán közti kutyafuttató,
játszótér és sétahely,
kicsiknek szánkópálya,
az iskola felé gyalogösvények
a hajdani temető dombjai
rajtuk néhány árva fa –
a köznapi élet színtere
ez lett a temető hült helye

De itt és most e szent helyen
egy megjelölt pont született
melytől gyógyul az emlékezet
helyére zökken tér s idő
a két hatalmas termett kő
a memento s a szemfedő

Egy század mementója
és egy felnyíló hatalmas kő
mely többé már nem pecsét,
mert a kő felemelkedő
mögötte kőfolyam omlik
alóla növényesor ömlik

Olyan hely lett, ahol mindenki
megleli a saját kövét s levelét
ahol a kötenger a halál,
s ahol a növényfolyam az élet
születés, halál, feltámadás
hit és remény kavarog
s mindehhez három fa őrt áll

A tompa és közönyös
közlélek ébred
felfedi s felfedezi titkait,
kezébe veszi sorsát
megadja az ősöknek is
szavazati jussát
és önmagának is,
hogy a következő század
ne lehessen már ilyen

Hogy az itt élő soha többé ne legyen
se gyökértelen, se védtelen

S védje e kő is,
az újjászületett emlékező is,
Pestújhely és Újpalota
szövetsége itt e kőben
az újpalotai Hartyán közben
2009. november elsején
Mindenszentek ünnepén

László Tamás